

GLASNIK OPĆINE KLIS

Glasilo Općine Klis

Svibanj, 2016. - Broj 2

Pohvale i kritike

Poštovani čitatelju,
Prošla su tri mjeseca otkako je izašao prvi broj Glasnika Općine Klis i pred vama se nalazi drugi broj.

Nakon što je prvi broj putem pošte podijeljen po svim domaćinstvima na području Općine Klis, osluškivali smo Vaše pohvale i kritike, pokušali sabrati Vaše informacije i dojmove, uvažiti dobronamjerne sugestije i sve to ugraditi u ovaj drugi broj.

Nadamo se da smo ispunili vaša očekivanja i pružili Vam osnovne informacije vezane za rad i aktivnosti općinske uprave, pratili novosti na području Općine Klis, zanimljive teme i štiva koji bilježe i otimaju zaboravu tekstem i fotografijom stvari i događaje vrijedne spomena. Zasigurno da postoje mnogi koji su zaslužili da ih se spomene kao pozitivan primjer osobnog, društvenog i svekolikog drugog doprinosa široj društvenoj zajednici.

U nekom od sljedećih brojeva će se naći mjesta za predstaviti sve pozitivne i dobre stvari, događaje, grupe i pojedince iz sporta, kulture, političkog djelovanja ili bilo kojeg oblika društvenog djelovanja.

Uvjerenja sam da će pozitivan i afirmativan pristup zaslužnim pojedincima, udrugama i događaji-

ma dati doprinos u uspostavljanju boljih odnosa u društvu, kulturi komunikacije i općenito izgrađivanju svijesti kao temelja kvalitetnije svakodnevnice svakoga od nas, kao i društva u cjelini.

Ovim putem zahvaljujem svim svojim suradnicima koji nesebično i s mnogo entuzijazma doprinose u stvaranju ovog Glasnika.

Posebna zahvala načelniku Općine Klis Jakovu Vetmi što je prepoznao ulogu ovog tiskanog medija i pružio nam punu podršku.

*Glavni urednik
Ivica Vetma*

IMPRESUM

Besplatno glasilo Općine Klis

Izdavač: Općina Klis

Iza Grada 2

21231 Klis

Telefon: 021/240-292

Fax: 021/240-675

mail: glasnik@klis.hr

www.klis.hr

Glavni i izvršni urednik:

Ivica Vetma

Lektura:

Lea Smodlaka

Tisak i grafička priprema:

Dalmacijapapir Split

*Foto: Mirko Bojić i Ivica Vetma
Sve nepotpisane tekstove potpisuje
uredništvo*

SADRŽAJ:

Jakov Vetma na čelu Hrvatske udruge povijesnih gradova	3
Poduzetnički inkubator	4
Komunalno Klis	4
Tvrđava Klis	4
Nove ideje iz pogona u Klis Kosi	5
Premинуo Joško Glavina	6
Eko projekt od 100 milijuna eura za čisti okoliš	7
Jelena Babić, mlada kliška boksačica Bokskača revija u čast 20. rođendana	9
Osnovci iz Brštanova brinu o baštini	11
Glasnik će ući u svaki dom ...	12
S Klisa mirišemo more i gledamo Zagoru	13
Klikom kroz klišku povijest	15
Klapavice - Crkvine	16
Pučko pjevanje sačuvano od zaborava	18
U ljekarnu po lijek i savjet ...	20
Soparnik - od jela siromašnih do delicije na vjenčanjima ...	22
Klis sv. Duji s ljubavlju	23

PRIZNANJE - JOŠ JEDAN USPJEH NAŠE OPĆINE

JAKOV VETMA

na čelu Hrvatske udruge povijesnih gradova

Jakov Vetma

„Ovo je veliko priznanje Klisu kao i meni osobno za sav trud i sve dobro što radimo na promicanju pozitivnih vrijednosti i očuvanju kulturne baštine koju je Klis kroz povijest stvarao. Veseli me i velika potpora gradonačelnika iz udruge na čemu im ovom prilikom zahvaljujem, te se nadam da se povijest vraća svojim korijenima.“ - naglasio je načelnik Općine Klis, Jakov Vetma.

Lea Smodlaka

Klis je svojom bogatom povješću zaslužio status članice Hrvatske udruge povijesnih gradova koja je 5. i 6. svibnja proslavila svoju petu obljetnicu na svečanoj manifestaciji u Varaždinu. Uz svečani dio sjednica je bila i izborna.

Kandidati za predsjednika su bili gradonačelnik Varaždina Goran Habuš i načelnik Klisa Jakov Vetma. Nakon tajnog glasovanja velikom većinom glasova, 12:3 na mandat od dvije godine izabran je Jakov Vetma.

Potpredsjednici udruge su gradonačelnici Trogira, Rovinja, Karlovca i Varaždina, dok je generalna tajnica udruge Biserka Simatović.

„Ovo je veliko priznanje Klisu kao i meni osobno za sav trud i sve dobro što radimo na promicanju pozitivnih vrijednosti i očuvanju kulturne baštine koju je Klis kroz povijest stvarao. Veseli me i velika potpora gradonačelnika iz udruge na čemu im ovom prilikom zahvaljujem, te se nadam da se povijest vraća svojim korjenima.“ - naglasio je načelnik Općine Klis, Jakov Vetma.

Hrvatska udruga povijesnih gradova osnovana je 2011. godine u

Dubrovniku, na osnovi modela Europske udruge povijesnih gradova i regija (EAHTR). Članovi ove udruge su sljedeći gradove i općine; Dubrovnik, Ilok, Karlovac, Kaštela, Korčula, Mali Lošinj, Nin, Općina Klis, Općina Novigrad, Pag, Pula, Rovinj, Sisak, Solin, Split, Šibenik, Trogir, Varaždin, Vukovar, Zadar. Udruga je osnovana prvenstveno zbog specifičnosti koju sa sobom nose suvremena razvijanja turističkih ponuda povijesnih gradova. Rad udruge pruža mogućnost za stjecanje novih znanja,

ali i razmjenu iskustava. Edukacija i razmjene znanja odvijaju se kroz različite seminare, kongrese, okrugle stolove i studijska putovanja. Seminari i radionice obuhvaćaju teme iz različitih područja turističkog i kulturnog razvitka povijesnih gradova, a prije svega se usredotočuju na valorizaciju prepoznatljivih kulturnih struktura pojedinih područja.

Stvaranje dobrih odnosa i razmjena iskustava, u koju je aktivno uključena i Općina Klis, svakako pridonosi razvitku turističke ponude. Bitno je spomenuti da udruga okuplja velik broj stručnjaka iz različitih područja koji u suradnji s predstavnicima jedinica lokalne samouprave pokušavaju pronaći najbolja rješenja za probleme i situacije s kojima se isti svakodnevno susreću. Hrvatska udruga povijesnih gradova je i udruženi član Europske udruge povijesnih gradova.

PODUZETNIČKI INKUBATOR

Poduzetnički inkubator Klis mjesto je gdje početnici u poduzetništvu i privatni iznajmljivači, čiji broj svake godine raste, mogu dobiti sve relevantne informacije i stručnu pomoć. Poduzetnički inkubator je također općinsko operativno tijelo koje intenzivno piše projekte za Općinu Klis.

U razdoblju od osnivanja Poduzetničkog inkubatora napisano je projekata u vrijednosti od 17.676.194,26 kuna, a iz vanjskih izvora financiranja je dobiveno ukupno 4.273.313,50 kuna.

1.	Eko etno selo Radinje- faza I. projektna dokumentacija - 50.000,00 kuna
2.	Kliško kulturno ljeto - 5.000,00 kuna
3.	Erasmus + - 750.000,00kuna
4.	Nabava sadnog materijala - 6.640,00 kuna
5.	Program cjeloživotnog obrazovanja 35.000,00 kuna
6.	Narodna knjižnica - 180.000,00 kuna
7.	Led rasvjeta (naselje Klis) - 1.352,757,87 kuna
8.	Led rasvjeta II. (zagorski dio općine Klis) - 1.339.635,00 kuna
9.	Sanacija poljskih putova - 100.000,00 kuna
10.	Gospodarenje električnom energijom - 50.000,00 kuna
11.	Sanacija poljskih putova II. - 59.280,63 kuna
12.	Klis mountain bike maraton - 4.000,00 kuna
13.	Prostorno plansko uređenje Općine Klis - 55.000,00 kuna
14.	Vučevica-projekt vodoopskrbe - 50.000,00 kuna
15.	Program cjeloživotnog obrazovanja - 50.000,00 kuna
16.	Interpretacijski centar Klis - 176.000,00 kuna
17.	Narodna knjižnica-informatizacija 10.000,00 kuna

Tablica projekata koji su dobili vanjsku potporu

Za sve informacije se možete obratiti na adresu:

Iza Grada 4, 21231 Klis, na telefon 021/656-656 ili na mail: inkubator@pi-klis.hr

KOMUNALNO KLIS

Komunalno Klis je općinska komunalna tvrtka koja je osnovana kako bi svojom operativnošću bila na usluzi građanima u rješavanju manjih komunalnih zahvata i podizanju životnog standarda i kvalitete života na području Općine Klis.

Sve eventualne nedostatke i potrebe za intervencijom možete prijaviti na mail: komunalno.poduzece@klis.hr

TVRĐAVA KLIS

Tvrđava Klis je u ljetnom periodu otvorena za posjetitelje od 9 do 19 sati, a za sve stanovnike Općine Klis ulaz je besplatan. Veliki broj priredbi Kliškog kulturnog ljeta se održava na tvrđavi u večernjim satima. Za sve informacije obratite se na mail: tvrdavaklis@gmail.com

INOVACIJE - MLADI PODUZETNIK IVAN MRVOŠ ULAŽE U KLIS

Ivan Mrvoš za radnim stolom u svom uredu

Nove ideje iz pogona u KLIS KOSI

Općina Klis i načelnik Jakov Vetma prepoznali su moje potrebe u ključnom trenutku. Bio je to sretan spoj okolnosti. Meni je trebao prostor otprilike ovakve veličine, u kojem ću imati radionice i prostor za urede.

Lea Smodlaka

Općina Klis prepoznala je kvalitetan projekt mladog izumitelja Ivana Mrvoša. Mladić o kojem su prošle godine pisali svi mediji, prostor za otvaranje svog pogona pronašao je u Klis-Kosi, točnije, u Domu Zdravka Uvodića. Ivan Mrvoš izumitelj je iz Solina i autor sad već inozemnog tehnološkog

proizvoda - pametne klupe. Pametna klupa predstavlja jedinstven proizvod, ponajprije zbog dobrog spoja tehnološke originalnosti i ekološke prihvatljivosti, ali i atraktivnog dizajna. Zbog atraktivnosti ovog proizvoda i gospodarskih potencijala, koji bi mogli prerasti u mnogo više, pričali smo s mladim poduzetnikom.

Gospodine Mrvoš, možete li naše čitatelj upoznati sa svojim projektima, kako onim starim, tako i novijima?

Na ideju pametne klupe došao sam, zapravo, još prije nekoliko godina. Moja prvotna zamisao bile su ugostiteljske stolice koje su mijenjale boje. Međutim, ubrzo sam uvidio da će ta ideja teško naći širu primjenu s obzirom da su stolice zahtijevale učestalo punjenje, što je naravno bilo nezgodno za ugostitelje. Tako sam došao na ideju pametne klupe koja bi se punila preko solarne energije. Tako je nastao prvi model pametne klupe, prije otprilike godinu i pol dana. Nakon toga smo napravili i

drugi model s poboljšanjima usmjerenim na ekološke preferencije.

O kakvim se točno poboljšanjima radi?

Nove klupe imaju mogućnost bežičnog punjenja mobitela, pročišćivače zraka, praćenje kvalitete zraka i važnosti. Poseban novitet su i informativni ekrani na kojima će različite tvrtke moći reklamirati svoje proizvode. Planirano je da tvrtke mogu same određivati kada i gdje će se prikazivati njihova reklama što je jako pogodno za oglašavanje raznih proizvoda.

Imate li novih narudžbi i gdje ste dosad sve poslali svoje pametne klupe?

Od drugog mjeseca stalno zaprimamo narudžbe i prodajemo, a sada slijedi proces proizvodnje. Klupe su prodane u različite dijelove Hrvatske, potom u Sarajevo i Tivat.

Kako ste došli do suradnje s Općinom Klis?

Općina Klis i načelnik Jakov Vetma prepoznali su moje potrebe u

ključnom trenutku. Bio je to sretni spoj okolnosti. Meni je trebao prostor otprilike ovakve veličine, u kojem ću imati radionice i prostor za urede. Mislim da je to dobro i za Općinu Klis i za mene. Prije svega, u mnogim hrvatskim općinama i gradovima ima mnoštvo neiskorištenih prostora i mislim da bi se trebali ugledati na ovaj primjer i ponuditi svoj prostor mladim poduzetnicima ili drugim zainteresiranim strankama.

Zadovoljava li ovaj prostor sada vaše potrebe?

Sada je za nas to idealan prostor, iako je prošao detaljnu renovaciju. Puno smo toga uredili, a neki radovi su još u završnoj fazi. Ako sve bude išlo po planu nadamo se da ćemo ov-

dje ostati nekih godinu-dvije. Nakon toga se planiramo širiti i preseliti u neki veći prostor, naravno, ako za to bude potrebe. Ne bismo imali ništa protiv da to bude opet u Klisu.

Kakve imate planove za budućnost?

Radimo na stvaranju novih i usavršavanju starih proizvoda. Za sada imamo 22 zaposlenika i nadamo se širenju. Zaposleni su u odjelu marketinga, razvoja, prodaje i proizvodnje. Slobodna radna mjesta oglašavamo putem hrvatskog zavoda za zapošljavanje i mrežnih stranica naše tvrtke Include d.o.o.

Što mislite na kakav način potvrditi vašeg utjecaj na gospodarstvo? Čime se osobito ponosite?

Mislim da se svakako radi o pozi-

tivnim promjenama. Prije svega, zapošljavaju se mladi ljudi željni novih znanja. Otvoreni smo za nove ideje i nove ljude. Mislim da je jako važno da u cjelokupnom procesu proizvodnje koristimo hrvatske proizvode. Sva plastika, električne instalacije, solarne ploče, lim i ostali materijali proizvode se u Hrvatskoj. Također, mislim da je važno reći da se financiramo (zasad) bez ikakvih kreditiranja ili investitora, čime se uvrštavamo u vrlo malen broj proizvođača.

Mladom poduzetniku smo poželjeli sreću i puno uspjeha u daljnjem radu, s nadom da će mu Općina Klis i dalje biti privlačna za razvijanje novih poslova.

Preminuo JOŠKO GLAVINA

Nakon teške bolesti, 12. svibnja u 59. godini života preminuo je Joško Glavina, jedan od najvećih legendi kliškog Uskoka.

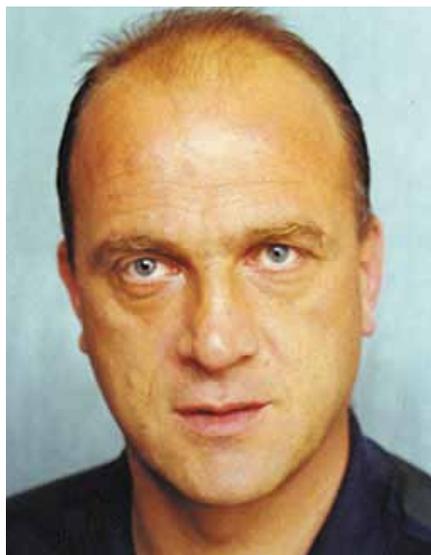
Jurica Gizdić

Joško je rođen u Splitu 17. rujna 1957. godine. Cijelu igračku karijeru proveo je u momčadi Uskoka, za koji je registriran 23. rujna 1974. godine, nakon reaktiviranja juniorske momčadi.

Nakon kratkog igranja u momčadi juniora već u istoj sezoni 1974./75., Joško je počeo nastupati za prvu momčad, čiji dres nosi do 1990. godine igrajući na poziciji centarhalfa, odnosno posljednjeg igrača u obrani.

Zasigurno je jedan od nogometaša kliškog Uskoka s najviše odigranih utakmica za prvu momčad, a uz to je više godina bio i kapetan momčadi Klišana.

Tijekom karijere Joško je, kao odličan obrambeni igrač, imao više poziva za promjenu sredine od mnogo

Joško Glavina

jačih nogometnih sredina od Klisa, ali nastavlja obiteljsku tradiciju, s obzirom da je i njegov otac Zvone bio višegodišnji nogometaš i kapetan Uskoka. Jošku je ljubav prema njegovu Klisu i Uskoku bila na prvom mjestu.

Nakon završetka igračke karijere Joško Glavina odmah 1990. postaje član Uprave kluba, a u zlatnim godinama kliškog nogometa, sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća, kada su Klišani igrali Prvu B ligu, Joško je bio sportski direktor Uskoka.

Potrebno je istaknuti da je tada kliški Uskok izborio sudjelovanje u

Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi, ali je zbog reorganizacije natjecanja završio u Prvoj B ligi.

Treba reći i to da je Joško Glavina 2004. godine bio i predsjednik Uskoka.

Za istaknuti je da je Joško Glavina početkom devedesetih godina prošlog stoljeća bio i član Izvršnog odbora Nogometnog saveza Općine Split.

Napadom srbočetničke soldateske na Lijepu Našu, Joško Glavina je znao što mu je činiti. Dragovoljno se javlja u Zbor narodne garde, obilazi brojna ratišta, a nakon završetka rata ostaje u Hrvatskoj vojsci odakle je prije nekoliko godina i umirovljen u činu bojnika.

Povodom smrti Joško Glavine u prostorijama Uskoka u nazočnosti obitelji održana je komemoracija, gdje se u ime svih generacija igrača i članova Uprave Uskoka, od Bukija oprostio nekadašnji predsjednik Skupštine kluba Zdenko Radić.

Joško je uz vojne počasti pokopan na mjesnom groblju Svete Kate, okružen pripadnicima Hrvatske vojske te generacijama nogometaša i članova Uprave Uskoka, koji su prije početka obreda uz Joškov odar držali počasne straže.

RAZVOJ DANIJEL KUKOČ, DIREKTOR EKO KAŠTELANSKOG ZALJEVA O VELIKOM PROJEKTU

EKO PROJEKT OD 100 MILIJUNA EURA ZA ČISTI OKOLIŠ

Primarna kanalizacijska mreža već je dovedena do Klisa. Projektom je obuhvaćena izgradnja sekundarne kanalizacijske mreže Klisa, vodovodna mreža Bašići i rekonstrukcija vodovodne mreže Klis-Kosa.

Anita Plazibat

Općina Klis trenutno se nalazi pred procesom realizacije jednog od najbitnijih infrastrukturnih projekata - dovođenja kanalizacijske mreže do kućanstava. Vjerujem kako bi se većina stanovnika općine Klis mogla složiti kako je upravo rješavanje problema kanalizacije, a u pojedinim područjima Općine i vodoopskrbe, najvažnije pitanje, te je neophodno kako bi se Klis strukturirano razvijao. O toj izuzetno važnoj problematici, o rokovima i planovima izgradnje razgovarali smo s izvršnim direktorom agencije Eko kaštelanski zaljev, gospodinom Danijelom Kukočem.

Gospodine Kukoč, recite nam u kojoj je fazi projektna dokumentacija i kakvi su planovi za konačnu realizaciju projekta dovođenja kanalizacije na područje Klisa?

Moram istaknuti kako je primarna kanalizacijska mreža već dovedena do Klisa. Riječ je o dionici koja ide od Dugopolja preko Klisa. Glavni kolektor je gotov i primarna kanalizacija je spremna, a ono što sada slijedi je izgradnja sekundarne kanalizacijske mreže i dovođenje kanalizacije do kućanstava. Imamo u planu kroz mjesec dana raspisati natječaj za izgradnju dionice Belimovača - Megdan. Realizacija te dionice sva-

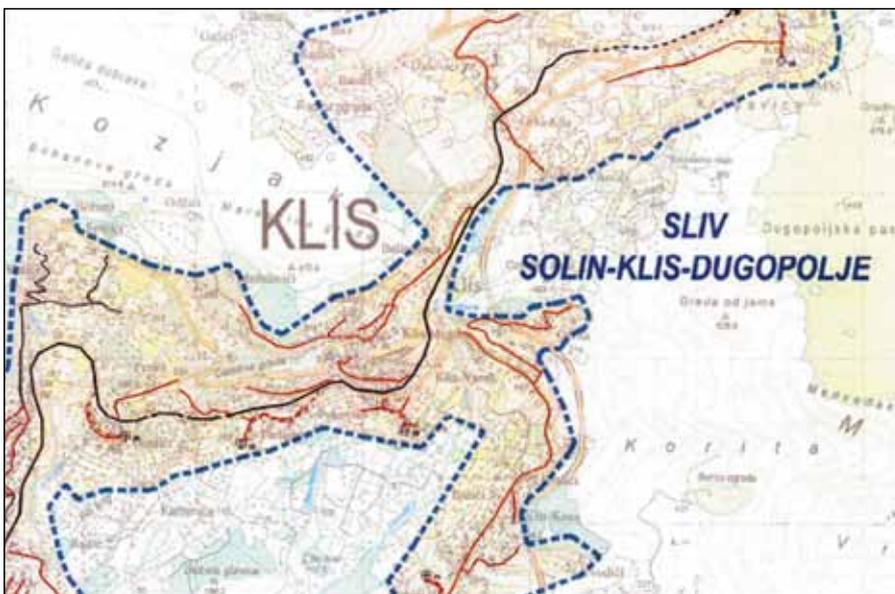

Danijel Kukoč

kako bi trebala biti gotova do kraja godine, najkasnije početkom iduće godine. Pored kanalizacije vršit će se i rekonstrukcija postojeće prometnice, a vjerojatno će se raditi paralelno i sekundarna mreža za plinoopskrbu da se ne kopa dvaput. Što se kanalizacijske i vodoopskrbne strane projekta tiče na navedenoj dionici Belimovača - Megdan, sredstva su u potpunosti osigurana od strane Eko kaštelanskoga zaljeva. Mi bismo mogli početi s radovima već na ljeto, ali vidjet ćemo koliko će to biti moguće uzevši u obzir turističku sezonu. Sve će biti iskomunicirano s jedinicom lokalne samouprave. No, mi vjerujemo kako je moguće odraditi već sad na ljeto pripreme radove na navedenoj dionici.

U sklopu pripreme projekta aglomeracije Split - Solin koja obuhvaća gradove Split i Solin te općine Klis, Dugopolje i Podstranu, na području Klisa bit će projektirana sekundarna mreža. Idejni projekti su već napravljeni i kroz mjesec dana će biti poslani na lokacijsku dozvolu. Očekujemo da ćemo do kraja godine imati kompletnu dokumentaciju. Kompletirana dokumentacija se potom aplicira za fondove Europske unije.

Recite nam koja je vrijednost projekta kako bismo stekli uvid o koliko velikom i važnom projektu se radi te kakva je struktura financiranja?

Ukupna vrijednost projekta je veća od sto milijuna eura. Očekuje se struktura financiranja: Europska Unija 70 posto, a 30 posto domaća komponenta, od čega 10 posto središnja država, 10 posto Hrvatske vode i 10 posto jedinice lokalne uprave i samouprave. To bi se apliciralo krajem ove godine, kad se kompletira ukupna dokumentacija.

Uvjet EU je uređaj drugog stupnja pročišćavanja te 85 posto izgrađenosti kanalizacijske mreže. Trenutno imamo prvi stupanj pročišćavanja, a s obzirom da u ovaj izračun ulazi cjelokupno područje aglomeracije s gradovima poput Splita koji su većinski već riješili svoju kanalizacijsku mrežu, i taj uvjet je zadovoljen.

Što znači da će kanalizacija doći do kućanstava? Je li to podrazumijeva da će apsolutno svaka kuća na području Klisa biti priključena na kanalizacijsku mrežu?

Nažalost, to ne znači da će apsolutno svaka kuća na području Klisa

imati pristup kanalizacijskoj mreži. Europska unija ima svoja pravila i oni svakako gledaju fizibilnost, tj. isplativost projekta. Ukoliko trošak dovođenja kanalizacijske mreže prelazi trošak od 10 000 kuna po stanovniku, sam postupak smatra se neisplativim. Nije to striktno propisano, ali možemo reći kako je to iznos koji se okvirno uzima kao kriterij izvođenja određenoga zahvata, u ovom slučaju kanalizacijske mreže. Moguće je da neće apsolutno svaka kuća na području Klisa dobiti priključak na kanalizacijsku mrežu, ali realno gledajući svugdje gdje je desetaka i više kuća na mikrolokaciji, očekuje se da će biti zadovoljeni kriteriji za dovođenje kanalizacije i vode.

Postoje neka mjesta unutar Općine Klis koja još uvijek nemaju pristup vodovodu. Što će biti s tim pitanjem?

Paralelno uz kanalizacijsku mrežu, provodi se i vodovodna. Po gore spomenutom kriteriju za kanalizaci-

ju, provodit će se i dovođenje vode do kućanstava. Svakako treba imati u vidu kako je vodu puno lakše provesti, a kanalizacija je kudikamo zahtjevnija i kompleksnija, a analogno tome i skuplja.

Koliko su se pomakli ekološki standardi te kakve su obveze sada propisane u ekološkom smislu?

To je dvojako pitanje. Hrvatska je potpisala s EU da će na Jadranu svugdje propisati uređaje 2. stupnja, a na kontinentu čak 3. jer su rijeke manje i osjetljivije. Moramo reći kako su i sa postojećim mehaničkim uređajima za pročišćavanje uspjeli postići potpuno zadovoljavajuće ekološke standarde i more u Splitu je čisto, što se može vidjeti na kontinuiranim ispitivanjima kakvoće mora. Sada bi trebalo dodati još te biološke pročišćivače. To je ta nadogradnja postojećeg sustava pročišćavanja. Uređaji bi trebali do kraja 2018. godine biti u funkciji, što se tiče Splita i Kaštela kao velike aglomeracije, a cjelokupni do 2023. godine.

JELENA BABIĆ

Mlada kliška boksačica i osvajačica drugog mjesta na nedavno održanom pojedinačnom prvenstvu Hrvatske u Kutini, 16 godina.

Otkad se baviš boksom i kako si se odlučila započeti?

Počela sam intenzivnije trenirati prije otprilike 1,5 g. Prije svega sam započela trenirati zbog svog oca. On je trener i bio mi je velika motivacija.

Koliko često treniraš i koliko ti je teško uskladiti školske obveze s klupskim?

Treniram i do pet puta tjedno. Nije mi teško uskladiti obveze jer boks volim pa odricanja nisu problem. Puno mi pomaže moj otac, koji mi je ujedno i trener, Ivan Babić. Spomenula bih i Josipa Didovića,

Jelena Babić na treningu

predsjednika našeg boksačkog kluba koji organizira *sparinge* i prati me na natjecanjima.

Možeš li nam navesti svoje najdraže i najvažnije postignuće u boksu?

To je svakako drugo mjesto na pojedinačnom prvenstvu Hrvatske,

održanom u Kutini. To mi je ujedno i najveće postignuće.

Kakvi su tvoji planovi za budućnost u ovom sportu?

Naravno, voljela bih nastaviti trenirati jer mi je to velika ljubav, a najviše bih voljela osvojiti prvo mjesto na Državnom prvenstvu RH.

OBLJETNICE - Boksački klub Klis slavi važnu obljetnicu

Boksačka revija u ambijentu kliške tvrđave

BOKSAČKA REVIIJA U ČAST 20. ROĐENDANA

U klubu se ne zaboravlja ni humanost. Tako je u ovih dvadeset godina održan niz humanitarnih akcija. Sjećamo se humanitarne revije za udrugu „Lastavica“ 2007. godine, te humanitarne revije održane na Tvrđavi u kolovozu 2011. godine

Lea Smodlaka

BOKSAČKI KLUB KLIS utemeljen je prije 20 godina, 6.12.1996. u skromnim, improviziranim uvjetima, na inicijativu skupine razvojačenih branitelja i invalida Domovinskog rata. Klub je osobito zahvalan Općini Klis, Osnovnoj školi Petra Kružića i Splitsko-dalmatinskoj županiji. Kroz desetljeća rada kluba, na svakom su planu postignuti rezultati koji su nadmašili sva očekivanja. Ovim tekstom nastojat ćemo se prisjetiti svih važnijih trenutaka Boksačkog kluba Klis.

U klubu su, osim hrvatskih branitelja, prisutni mladi sportaši i iz drugih sportskih kolektiva. B.K.Klis je, što je također zanimljiva posebnost, jedini boksački klub u Hrvatskoj čije sjedište nije neki od gradova, nego jedna, ne tako velika, općina. Osim s područja općine Klis, u klubu vježba veći broj mladih, vrlo perspektivnih boksača s područja susjedne općine Dugopolje. Od istaknutijih boksača, koji su prošli kroz klub i ostavili trag, treba spomenuti Denisa Jukić, Stipu Šaravanju, Luka Caktaša i Špira Čip-

čića. Svakako je potrebno spomenuti Damira Gazibaru, Ladislava Ercega i Igora Čaletu kao prve boksače koji su branili boje kluba. Kroz dvadeset godina izmijenilo se i nekoliko predsjednika kluba: Davor Perić, Andi Jankov, Ante Bralić- Labinčić.

Josip Didović predsjednik je B. K. Klis točno 10 godina, pa možemo govoriti o dvostrukoj obljetnici. Mlade snage od osnutka kluba uvijek bavaju i podučavaju treneri Branko Smodlaka i Ivan Babić. Spomenuta populacija hrvatskih branitelja iz redova našeg kluba ujedno čini aktivno članstvo nadaleko glasovite Povijesne postrojbe „Kliški uskoci“, što njihovu osobnost dodatno profilira i dimenzijom kulturne osviještenosti, a predstavlja iznimno sretan i jedinstven spoj sporta i ispravnog baštinjenja bogatoga kulturno-povijesnog naslijeđa ovih krajeva. Predan i svestran rad svih članova daje dobre rezultate. Moramo istaknuti našu mladu boksačicu Jelenu Babić koja je osvojila drugo mjesto na prvenstvu

Branko Smodlaka (trener), Josip Didović (predsjednik) i Ivan Babić (trener)

Hrvatske, održanom u Kutini prošli mjesec. Od važnijih priznanja za rad kluba treba spomenuti i županijsku nagradu koja mu je dodijeljena 2008. U klubu se ne zaboravlja ni humanost. Tako je u ovih dvadeset godina održan niz humanitarnih akcija. Sjećamo se humanitarne revije za udrugu „Lastavica“ 2007. godine, te humanitarne revije održane na Tvrđavi u kolovozu 2011, za 15. obljetnicu kluba..

Što se tiče infrastrukturnih promjena, u proteklih deset godina je u klub uloženo oko 500 000 kuna. Na objektu nekadašnje stare, trošne školske zgrade, gdje se odvija vježbanje mnoštva boksača, rekreativaca i ostalih sportaša izveden je niz zahvata kroz godine. Promijenjeno je kompletno krovšte, renovirani su zatvori i sanitarni čvorovi. Uređena je i opremljena teretana sa svim potrebnim spravama. Izgrađeno je košarkaško igralište s noćnom rasvjetom. Završena je izgradnja malo-

nogometnog igrališta. Dovršeni su i uredski prostori i sadržaji za klupsko druženje. Boksački klub Klis je u međuvremenu postao središte sportskih zbivanja, ali i mjesto pogodno za pripremu ostalih sportaša i svih mještana koji su željni rekreacije. U svrhu obilježavanja dvadeset godina posto-

janja, Boksački klub Klis organizira boksačku reviju koja će se održati u srpnju ove godine. Na reviji će nastupiti reprezentacija Hrvatske i reprezentacija Italije. U planu su i druga sportska događanja kojima će klub nastaviti potvrđivati svoju važnost za našu općinu i sve njene stanovnike.

Teretana u prostorijama kluba

U POSJETI - BILI SMO U OSNOVNOJ ŠKOLI KNEZA BRANIMIRA MUĆ I PODRUČNOJ ŠKOLI BRŠTANOVO

OSNOVCI IZ BRŠTANOVA BRINU O BAŠTINI

Zahvaljujući angažmanu čelnih ljudi Općine Klis prostor je preuređen u mjesto koje u potpunosti odgovara djeci i njihovoj sigurnosti. Promijenjeni su prozori i vrata, provedena je hidro i termalna izolacija, stavljeni su novi hrastovi parketi.

Lea Smodlaka

Lijep je proljetan dan. Vozimo se kroz Muć i ubrzo dolazimo do Osnovne škole kneza Branimira gdje nas dočekuje ravnateljica Lidija Zekan te upoznaje s radom, uspjesima ali i problemima s kojima se svakodnevno susreće. Ubrzo se čuje školsko zvono, počinje veliki odmor i dvorište se puni hrpom dječjih glasova. Škola broji 110 učenika. Uređena je lijepo, prepuna učeničkih radova, panoa, crteža, izložaka, pehara i priznanja. Uređena kao da je nekom stalo.

Prije više od dva desetljeća županijskom preraspodjelom mreže škola osnovna škola u Brštanovu postala je područna škola Osnovne škole kneza Branimira Donji Muć. Iseljavanje Dalmatinske zagore nakon Domovinskog rata ostavilo je traga i na ovom području. Područna škola u Brštanovu broji tek 18 učenika. Primjenjuje se kombinirani tip

nastave, koji nikome nije najdraži izbor. Dotrajali prostor škole napokon je nedavno saniran, nakon što su apeli spomenute ravnateljice naišli na razumijevanje. Škola je izgrađena bez temelja, učionice su bile prevelike i u trošnom stanju, nailazili su na probleme s glodavcima i insektima. Zahvaljujući angažmanu čelnih ljudi Općine Klis prostor je preuređen u mjesto koje u potpunosti odgovara djeci i njihovoj sigurnosti. Promijenjeni su prozori i vrata, provedena je hidro i termalna izolacija, stavljeni su novi hrastovi parketi. Preuređena je školska dvorana i mjesni dom. Škola ne oskudijeva ni tehnološkom opremom; fotokopirnim aparatom, projektorom i računalima. Predan je i zahtjev za sanaciju školskog igrališta. Unatoč prisutnim problemima, najčešće vezanim za nedostatak financijskih sredstava, ravnateljica Zekan ističe mnoge pozitivne primjere

Ravnateljica škole Lidija Zekan

školanja djece ovog područja. Učenici su uključeni u različite grupe, a posebno su ponosni na Hrvatsku kulturnu baštinu, likovno-literarni natječaj koji provode svake godine. Zahvalnice za sudjelovanje na natječaju također uređuju sami učenici. Uz pomoć č.s. Anite Perkušić djeca se spremaju za brojne nastupe kojima u prigodnim prilikama prezentiraju rad svoje škole onima koji nisu u mogućnosti tome svjedočiti svaki dan. Škola je često bila i domaćin gostovanja učenika iz drugih škola, kako iz okolnog područja, tako i iz sasvim udaljenih dijelova Hrvatske. Učenike se nastoji upoznati sa predmetima koji su pripadali svakodnevnom životu njihovih predaka i starim zanatima kroz različite radionice i projekte. Još jednom se tako potvrđuje kako se zalaganjem učitelja i osluškivanjem problema lokalne zajednice može osigurati bolja sadašnjost, ali i budućnost naše djece.

Mali sportski centar uz osnovnu školu u Brštanovu

GLASNIK ĆE UĆI U SVAKI DOM

Glasilo je prije svega zamišljeno kao sredstvo informiranja svih stanovnika, te kao još jedan znak otvorenosti rada

Na kliškoj tvrđavi, točnije u obnovljenom Providurovom stanu promoviran je Glasnik Općine Klis. U prvom broju Glasnika Općine Klis istaknute su svrhe i ciljevi postojanja ovog projekta. Glasilo je prije svega zamišljeno kao sredstvo informiranja svih stanovnika, te kao još jedan znak otvorenosti rada općinske uprave. Glasilo postaje i prilika za praćenje aktualnosti te će u budućnosti nastojati ponuditi svojim čitateljima pregršt zanimljivih tekstova pa će zato ući u svaki dom kliške općine. Sve ovo su bili razlozi da se jedan tako važan projekt za našu općinu promovira i predstavi čitateljstvu i gledateljstvu van granica Općine Klis. Tako je 11. ožujka na Tvrđavi održana promoci-

Načelnik Jakov Vetma u društvu glavnog urednika i Kliških uskoka

ja prvog broja i predstavljen turistički film u produkciji „AS medie“, a sve su popratili lokalni mediji tv prilozi- ma i novinskim člancima.

U ugodnoj atmosferi renoviranog Providurovog stana skup je pozdravio glavni urednik glasila Ivica Vetma koji je ukratko otkrio postupak nastajanja lista i ulogu istog u čuvanju kulturne baštine općine Klis. Kratko se nazočnima obratila i novinarka Glasnika i dobitnica prve nagrade za najbolji literarni rad Lea Smodlaka. Istakla je zadovoljstvo projektom i činjenicom da će na nje- mu surađivati i nove „mlade snage“. Potom je prikazan turistički film koji je oduševio zavidnom produkcijom i prekrasnim slikama s različitih područja Općine Klis. Nazočnima se obratio i predsjednik Biciklističkog saveza Splitsko–dalmatinske županije Denis Špadina, a govorio je o ak-

tivnostima Općine Klis u promociji cikloturizma. Podsjetio je nazočne i na sljedeću biciklističku utrku pod nazivom „Atrium Spring Trophy XCM“ koja se održala 20. ožujka. Promotivnom skupu je nazočila i novinarka *Slobodne Dalmacije* Ojdana Koharević koja je izrazila zadovoljstvo prvim brojem Glasnika. Prethodno je najavljena kao osoba bez čije bi pomoći ovaj projekt bilo teško ostvariti. Ugodnu i svečanu atmosferu susreta dodatno je upotpunila pjevačica Izabela Martinović koja je izvela nekoliko svojih pjesama, u pratnji Ilije Utrobičića na akustičnoj gitari. Za kraj se nazočnima obratio i načelnik Jakov Vetma osvrnuvši se na planove za budućnost, ali i na promjene koje su već napravljene za vrijeme njegova mandata. Istaknuo je zadovoljstvo zbog izlaska prvog broja Glasnika i turističkog filma, ali i skrenuo pozornost na primarnu svrhu ovog glasila.

- Nisam siguran da je jedva stotinjak građana posjetilo ove obnovljene prostore u Tvrđavi u kojima se nalazimo ili prošetalo do Kliškog polja vidjeti novu biciklističku stazu koja njime prolazi, a imamo pet tisuća stanovnika. Upravo zbog takvih stvari želimo informirati naše građane o svim značajnim projektima koje naša Općina poduzima u svim pravcima razvoja – istaknuo je kliški načelnik.

Promocija Glasnika u novouređenom Providurovom stanu

ZAPIS S KLISA - NEKADAŠNJE SJEDIŠTE HRVATSKIH KNEZOVA
DANAS OMILJENO ODREDIŠTE TURISTA

S KLISA MIRIŠEMO MORE I GLEDAMO ZAGORU

Veliku prednost Klisa mnogi vide i u razvoju seoskog i izletničkog turizma. Tako svake godine raste broj kreveta i broj posjetitelja, a nije zanemariv ni veći broj posjetitelja na tvrđavi za 20 %. Po mišljenju mnogih, turistička budućnost Klisa je zagarantirana.

Nevena Pleština

Ne znam nikoga kome pogled s kliške tvrđave nije oduzeo dah.

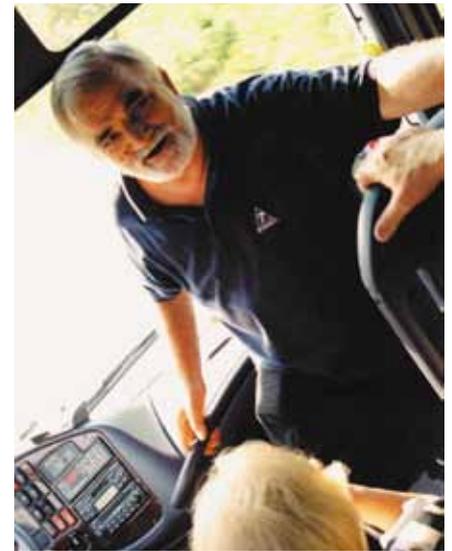
Čim spomenemo Klis u mislima ulazimo kroz drvena vrata, lelujamo tim kamenom, udišemo povijest... tešku prošlost ovog nekad hrvatskog glavnog grada. Da, Klis je u 9. st. bio sjedište hrvatskih knezova i kraljeva Trpimirovića, odnosno u tom svojstvu je bio hrvatskim glavnim gradom. Kasnije je pripadao raznim hrvatskim feudalcima. Zbog svog istaknutog položaja dugo vremena je predstavljao teško osvojivu utvrdu. Srednjovjekovni Klis bio je sjedište uskoka, hrvatskih boraca protiv turske i mletačke najezde.

Ime je dobio od klisure na kojoj je i izgrađen. Klis je nekad predstavljao prijevoj koji je spajao Split za zaleđem, odnosno Zagorom. Tu ulogu ima i danas, jer njime prolaze stara i nova cesta iz Splita prema sjeveru, odnosno spoj prema autocesti.

S Klisa mirišemo more, nema kome srce brže ne zakuca...ali kad moru okrenemo leđa, udišemo Zagoru, Dalmatinsku zagoru koju su mnogi opjevali kroz povijest, napisali brojne članke i knjige...ljubav prema Zagori teško je opisati riječima....

Ime Zagore stoljećima je pratio i epitet *terra incognita*, a njega je u

svom prilogu u *Narodnom listu* od 18. veljače 1866. godine posebno istaknuo i Zagoraniin fra Ante Kostantin Matas, vrsni poznavatelj te jedna od najpoznatijih duhovnih vertikala tog materijalno siromašnog, ali duhom bogatog prostora. Sa zadovoljstvom se može istaknuti kako je taj epitet u novijem razdoblju sve manje opravdan, jer za razliku od ranijih razdoblja Zagora nije nepoznata zemlja, a u njoj, kao i u njezinom regionalnom i nacionalnom okruženju, sve su naglašeniji htijenje i trendovi da ona, umjesto nepoznate, postane prepoznata zemlja.

Dr. Mate Matas u ulozi turističkog vodiča po Zagori

Među pojedincima i institucijama koje su doprinijeli tim promjenama značajno mjesto pripada i fra Antinu suprezimenjaku prof.dr. Mati Matasu, koji je u proteklih nekoliko desetljeća istraživao povijesne, geografske, gospodarske, demografske i druge posebnosti Zagore, a rezultate svojih istraživanja objavljivao je u znanstvenim i stručnim publikacijama. Organizirao je i nekoliko stručno-znanstvenih skupova na kojima su stručnjaci različitih struka iz Hrvatske i drugih zemalja raspravljali o postojećim prilikama Zagore te njezinoj prošlosti i budućnosti, a njihovo

Kapela uz crkvu sv. Duha na groblju u Korušcima

Plitača u Brštanovu

va promišljanja i preporuke urednička je priređivao za objavu u zbornicima radova ili drugim publikacijama što je domaćoj i inozemnoj javnosti pomoglo boljem poznavanju nekadašnje dalmatinske *Terra incognite*.

Među brojnim stručnim i znanstvenima radovima prof. Matasa obimom i značenjem dominiraju oni koji se odnose na prostor i ljude Zagore. Njegovu ljubav prema Zagori prepoznala je i Splitsko-dalmatinska županija dodijelivši mu ove godine i nagradu za životno djelo.

Prof. Matas u svojim radovima ističe kako je suvremena Zagora tipičan primjer tzv. problemskih područja u Hrvatskoj. Premda se nalazi u neposrednom zaleđu Splita, drugoga hrvatskog grada po veličini, te Šibenika kao županijskog i gospodarskog središta, Zagora ima obilježje gospodarski zaostalog i demografski ispražnjenog prostora. Intenzivno iseljavanje stanovništva, posebno radno i reproduktivno najsposobnijih skupina, utjecalo je na smanjivanje stope nataliteta (u brojnim selima u posljednjih nekoliko desetljeća nije uopće zabilježeno rađanje) i naglo povećanje stopa mortaliteta, a time i na izumiranje brojnih zaselaka i sela te na nepovoljni sastav stanovništva po dobi i spolu, školskoj spremi, aktivnostima i sl.

Općina Klis danas broji gotovo 5 tisuća stanovnika, nije to zadovo-

ljavajuća brojka, ali dobro da nije i manja jer mnoge obitelji danas teže stanovanju u većim gradovima kako bi bili bliže radnom mjestu, kako bi dijete imalo veće mogućnosti pohađanja brojnih izvannastavnih aktivnosti. Istina, što si bliže gradu, veće su mogućnosti, no srećom još postoje oni koji u Dalmatinskoj zagori vide brojne prednosti i potencijale.

Općina Klis, na čelu s načelnikom Jakovom Vetmom, već godinama kroz različite aktivnosti svojim stanovnicima pokušava olakšati život i podignuti standard življenja na ovom prostoru. U ljetnim mjesecima se tijekom Kliškog kulturnog ljeta gotovo u svakom selu pokušava održati barem jedna manifestacija kako bi uspjeli u nakani otimanja zaboravljenih vrijednosti naših zaboravljenih krajeva. Sve je to dio strategije koja stanovništvu pokušava stvoriti uvjete da žive i rade u svom zavičaju, sretniji i zadovoljniji nego da posao traže po bijelom svijetu.

Mogućnosti Klisa su velike, složite će se mnogi. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o području općina u Hrvatskoj, Općini Klis pripala su naselja Brštanovo, Dugobabe, Korušce, Nisko i Vučevica. Ona su inače oko 100 godina bila u sastavu Općine Lečevica i po odgovarajućim prirodoslovnim obilježjima predstavljala njezin najvrjedniji dio.

Upravo ta područja posebno su zanimala i prof. Matasa koji ih je dosta istraživao u svojim radovima.

Dno udoline Brštanovo, Nisko pokriveno je debljim slojem rahlog materijala zbog čega su se ta sela isticala u proizvodnji pšenice, kukuruza i drugih poljoprivrednih proizvoda. Osim toga prostrane prisojne padine Moseća i osojne padine južnije položenog Ljubeća smatrane su relativno povoljnim za ispašu što je pogodovalo razvoju stočarstva. Usput se može spomenuti kako su se i vapnenačke zaravni južnije položenih Korušaca i Dugobaba svrstavane među povoljnija stočarska područja u Zagori. Brojne gradine na rubnim uzvisinama oko Brštanova i Niskog, zatim ukopne gomile, stećci, crkve, lokve, bunari, putovi voda i sl. također upućuju na zaključak o većem značenju tih naselja u ranijim razdobljima.

Matas je mišljenja kako nekadašnje prednosti mogu doći do izražaja i danas u suvremenim uvjetima.

O tome, kazuje nam Matas, svjedoči i činjenica da su postojeće demografske i gospodarske prilike Brštanova i Niskog u odgovarajućoj mjeri povoljniji od prosjeka za Općinu Lečevica. Škola u Brštanovu na sreću još uvijek odzvanja glasovima učenika, ulice glasovima prolaznika, a i njive djeluju zelenije nego u susjednim selima. Šteta je, međutim, što zelenih površina nema više ili što zapuštene obradive površine ne koriste neka zadruga ili OPG za pašnjake i kvalitetniju stočarsku proizvodnju. Ista konstatacija vrijedi i za Vlake i ostale pašnjačke površine u Korušcima i Dugobabama.

Veliku prednost Klisa mnogi vide i u razvoju seoskog i izletničkog turizma. Tako svake godine raste broj kreveta i broj posjetitelja, a nije zanemariv ni veći broj posjetitelja na tvrđavi za 20 %. Po mišljenju mnogih, turistička budućnost Klisa je zagarantirana, a veći uzlet očekuje se narednih godina kad bi stvaranje dobrih odnosa i razmjena iskustava unutar Hrvatske udruge povijesnih gradova, čiji je predsjednik nedavno postao kliški načelnik Jakov Vetma, pridonijelo razvitku turističke ponude.

Klikom kroz klišku povijest

Projekt je usmjeren na mapiranje i povezivanje kulturne i prirodne baštine rute koja bi trebala ispričati zanimljive priče iz različitih povijesnih razdoblja naše bogate prošlosti. Cilj je, naravno, pojačati konkurentnost turističke ponude Dalmatinske zagore.

Lea Smodlaka

Među projektima koji se financiraju sredstvima Europske unije ističe se *Connected Separated*, čija se realizacija ne samo odvija u našoj neposrednoj blizini, već i direktno uključuje naše ljude, naš kulturni identitet i baštinu. Pošto govorimo o projektu koji će između ostalog ostvariti pozitivne učinke na turističku i kulturnu promociju Klisa, uzeli smo si nešto

papirnatog prostora kako bi detaljnije obrazložili o čemu se točno radi. S glavnim ciljevima projekta i njegovom važnošću za našu općinu, ali i cijelu Dalmatinsku zagoru, podrobnije nas je upoznala sama voditeljica projekta, Antonija Eremut Erceg.

CONNECTING SEPARATED - POVEZIVANJE RAZASUTE BAŠTINE, GRADOVA I LJUDI.

Projekt nosi službeni naziv *Connecting Separated* što bi u prijevodu značilo - spajanje razdvojenog, a polazi od rimske ceste koja je spajala Salonu (Solin) i Bigeste (Ljubuški), te završavala u Naroni (Vid kraj Metkovića). Projekt je usmjeren na mapiranje i povezivanje kulturne i prirodne baštine rute koja bi trebala ispričati zanimljive priče iz različitih povijesnih razdoblja naše bogate prošlosti. Cilj je, naravno, pojačati konkurentnost turističke ponude Dalmatinske zagore. Osim turističke promocije, važno je i osvijestiti ljude o prostoru kojem pripadaju, a to je moguće postići jedino uključivanjem lokalne zajednice. U svrhu promicanja vrednota kulturne i prirodne baštine koje omeđuju ovu rutu, projektom su predviđeni različiti zanimljivi i edukativni sadržaji. Tako se u rujnu 2016. godine predviđa festival kojim bi se projekt ozbiljnije predstavio

Informativna tabla uz put kod lokaliteta Klapavice (Kurtovići)

stanovnicima i posjetiteljima. Dvije studentske radionice već su održane. U prvoj godini realizacije projekta obavljene su sve potrebne predradnje koje uključuju mapiranje kulturne i prirodne baštine duž tematske rute, kao i gastronomsku i turističku ponudu. Aktivna je i internetska stranica, izrađena je papirnata turistička karta na hrvatskom i engleskom jeziku, a u pripremi je i projektna knjižica koja će služiti kao vodič. U svrhu boljeg povezivanja svih točaka trase projekt predviđa i edukaciju djelatnika turističkih zajednica. Voditeljica projekta Antonija Eremut Erceg to objašnjava ovako: „Cilj nam je uključiti lokalnu zajednicu, upoznati je s vlastitim kulturnim i prirodnim bogatstvom tako da se dogodi transfer znanja i međusobnog uvažavanja koji bi povezao ljude na prekograničnom području Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Projekt teži povezivanju gradova i ljudi putem baštine iz svih razdoblja naše povijesti, ne samo one rimske, i svjedoči o kontinuitetu života ovog prostora.“

Projekt je to koji zaista povezuje razdvojeno.

KLIS - KULTURNI PUNKT

Na tom nostalgичnom i bogatom putovanju starom rimskom rutom kao zaseban kulturni punkt bit će predstavljen i Klis. Prilikom pretra-

Tragovi kola u kamenu kod lokaliteta Klapavice (Kurtovići)

živanja digitalne karte moguće je kliknuti na Klis kao zasebnu točku. Nudi se pregled kliške kulturne baštine, prirodne baštine i turističke ponude. Presentaciju prati lijepo napisan tekst i primamljive fotografije. Ovakav način prezentiranja zasigurno će pridonijeti popularizaciji Klisa kao turističke i kulturne atrakcije na

nekim novim terenima. Voditeljica projekta Eremut Erceg napominje da ima izvrsnu suradnju s Turističkom zajednicom Klisa i nada se da će tako biti i u budućnosti. Klis će se nastojati u ovom projektu popularizirati ne samo na temelju svoje kulturne baštine i bogate gastronomske ponude, već i nekih atrakcija koje dotad nisu

bile toliko poznate. Takve su, primjerice, zanimljivosti vezane za floru i faunu Klisa.

Donosimo dio teksta kojim se prezentira prirodna i kulturna baština Klisa na internetskim stranicama projekta

www.connectingseparated.eu

KLAPAVICE - CRKVINE

Lokalitet Crkvine nalazi se dva kilometra sjeveroistočno od Klisa uz južnu stranu brze ceste Klis – Dugopolje u mjestu Klapavice. Prva arheološka iskopavanja ovdje je proveo don Frane Bulić 1906. godine. U toj prigodi istražen je sjeveroistočni dio kompleksa i otkrivena jednobrodna starokršćanska crkva i cisterna, te četiri srednjovjekovna groba. U razdoblju između travnja i srpnja 2006. god na Crkvinama je izvršeno revizijsko iskopavanje, te utvrđeno postojanje dviju crkava; sjeverne, prethodno otkrivene Bulićevim istraživanjima i južne s narteksom i upisanom apsidom. Južno od druge crkve otkrivene su cisterna i krstionica, a na jugozapadnoj z strani dvije pravokutne prostorije. Sve navedene prostorije međusobno su poveza-

ne. Zidovi kompleksa utemeljeni su na litici, a građeni od poluobrađenog i nepravilno klesanog kamena lokalnog podrijetla. Unutrašnjost kompleksa bila je ožbukana, o čemu svjedoče tragovi žbuke pronađeni na zidovima u svim prostorijama. Južna crkva bila je i oslikana. Ostaci žbukanih podnica vidljivi su u južnoj crkvi i u dvjema prostorijama na jugozapadu.

Također je istraženo 25 grobova. Groblje je s izuzetkom nekoliko grobova bilo smješteno unutar arhitektonskog kompleksa. Grob smješten između sjevernog luka apside južne crkve i južnog zida sjeverne crkve, koji je bio prekriven podnicom južne crkve može se povezati uz nastanak cijeloga kompleksa tj. vremenski opredijeliti u razdoblje 5. i 6. stoljeća. Istom vremenu najvjerojatnije pripada i presvođena grobnica i dječji grob u amfori otkriveni ispred

pročelja južne crkve. Ostali grobovi nastali su nakon rušenja kompleksa i pripadaju razdoblju srednjega vijeka. Dva groba mogu se na osnovu nalaza željeznih ostruga i sljepoočnicarke s jednom jagodom vremenski opredijeliti u 10. stoljeće. Preostali grobovi, koji su iznad grobnih raka imali vijence od neobrađenog kamena vežu se uz dolazak stanovništva iz unutrašnjosti (Bosne) ili uz seobu Vlaha. U jednom je pronađen venecijanski novac prve polovine 16. stoljeća, koji približno određuju vrijeme njihova nastanka.

Premda na Crkvinama istraživanja nisu u potpunosti završena može se pretpostaviti da groblje nema kontinuitet ukapanja, te da su ga zbog različitih povijesnih okolnosti koristile manje zajednice od 5-6 st., zatim krajem 9. i početkom 10. st. te u 16. st.

Izvor: <http://www.mhas-split.hr>

O PRIRODNOJ BAŠTINI

Ova staništa u cijelom navedenom području životni su prostor i mnogim endemskim vrstama; modro lasinje (*Moltkia petraea*) je endem šire rasprostranjenosti (areal seže do Albanije), a bijeli sijedac (*Fibigia triquetra*) iz porodice križarki je **upravo u Klisu prvi put pronađena vrsta** (*locus classicus*), koja uglavnom raste na visinama od 500 do 1100 m. Posebna zanimljivost jest obitavanje istih biljnih vrsta u fugama zidova same utvrde, što u biologiji / ekologiji nazivamo sekundarnim staništem.

O KULTURNOJ BAŠTINI

„Hrvatski kneževi i kraljevi ovdje su smjestili jedno od svojih sjedišta. Nakon dugogodišnjeg otpora Petra Kružića, Klis 1537. g. zauzimaju Turci. Većina današnje tvrđave pripada mletačkim obnovama tijekom 17. i 18. st. Složeni sustav sastoji se od tri

međusobno odvojene utvrde, a kliška tvrđava predstavlja jednu od najbolje sačuvanih kasnosrednjovjekovnih i baroknih fortifikacijskih cjelina u Hrvatskoj i Europi.“

Prezentacija povijesne, a time i nacionalne važnosti Klisa, nastojat će osvijestiti neka znanja koja i nisu toliko raširena. Utjecanje na formiranje nacionalnog identiteta jedan je od osnovnih ciljeva cijelog projekta, a promocija svih vrijednosti nekog kraja nije moguća bez aktivnog sudjelovanja lokalne zajednice. Upoznavanje stanovnika sa zanimljivim činjenicama o povijesti, ljepoti i blagodatima Klisa esencijalan je korak u stvaranju prostora za neka nova turistička tržišta. Klis bi tako mogao dobro iskoristiti priliku koju mu projekt *Connecting Separated* nudi i postati još važniji faktor u rasterećenju sezonske prenapučenosti Dioklecijanove palače.

INTERPRETACIJSKI CENTAR KLIS

Općina Klis neprestano radi na moderniziranju i obogaćivanju svoje turističke ponude. Jedan od projekata kojim će nastojati odgovoriti na zahtjeve koje postavlja rastući broj posjetitelja je i projekt pod nazivom TURISTIČKI INTERPRETACIJSKI CENTAR KLIS, među ostalim, financiran od strane Ministarstva turizma. Produkt je to Poduzetničkog inkubatora Klis u suradnji s Poduzetničkim centrom Solin. Turistički interpretacijski centar Klis bit će smješten na prilaznom putu Tvrđavi Klis, u zgradi Turističke zajednice. S obzirom da će centar biti lociran na lako dostupnom mjestu, očekuje se pozitivan utjecaj i na druge objekte u blizini koji mogu uživati financijsku dobit iz turističke ponude. Interpretacijski centar bit će opremljen prostorom koji je usmjeren na pružanje informacija te izložbenim prostorom sa tradicionalnim proizvodima i suvenirima. Kao posebna atrakcija ističe se novitet - prikazivanje Klisa kroz povijest korištenjem 3D tehnologije. Tako ćemo, na moderan način, hologramima pokušati ispričati našu fascinantnu povijesnu priču.

IZMJENA ŽARULJA

Nakon potpisivanja ugovora sa Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, koji je prethodno donio odluku o sufinanciranju, započeo je postupak zamjene postojećih žarulja. Općina Klis će projekt zamjene postojećih žarulja LED rasvjetom završiti do 1. srpnja tekuće godine, sukladno pravilima Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Rasvjetna tijela, čija zamjena nije predviđena projektom, bit će izmijenjena u dogledno vrijeme.

URBANA AGLOMERACIJA SPLIT

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije već je prošle godine donijelo odluku o ustrojavanju Urbane aglomeracije Splita. Jedan od ključnih segmenata te aglomeracije je i Općina Klis, kao jedna od prijavljenih jedinica lokalne samouprave. Klis predstavlja teritorijalno važno područje, prvenstveno zbog svoje važne uloge u svakodnevnoj migraciji stanovništva. Adaptacija prometne infrastrukture u skladu sa zahtjevima stanovništva i planovima o oživljavanju gospodarstva tako će u budućnosti postati jedan od prioriteta Općine Klis. Zadatak Općine Klis bit će prezentacija kvalitetnih projekata kojima će nastojati zaslužiti dio sredstava u vrijednosti od 63 milijuna eura, stečenih iz Europskih fondova za Urbanu aglomeraciju Split.

PROJEKT ŠUMSKE CESTE NISKO - MATASI

Projekt šumske ceste predstavlja dio razvoja šumske infrastrukture, a ostvaruje se kroz jednu od mjera ruralnog razvoja. Službeni naziv projekta je „Rekonstrukcija traktor-skog puta u šumsku cestu Moseć u gospodarskoj jedinici Ljubeć“. Dio-nica ovog puta nalazi se na trasi koja nudi mogućnost daljnjeg razvoja cikloturizma. Također, pročišćavanjem ove rute omogućava se lakši pristup iznimno atraktivnom lokalitetu Rajčice u Niskome, koji je dosad bio gotovo sakriven i nepristupačan.

Pučko pjevanje sačuvano od zaborava

Riječ je o autorovu literarnom prvijencu i monografiji o pučkom crkvenom pjevanju glagoljaških korijena u Klisu.

Mirko Jankov

Kada govorimo o očuvanju tradicije, rijetko smo svjesni činjenice da se ona čuva na jedan jedini način – preko nas samih. Prepoznati tradicionalne vrijednosti u vremenu modernih imperativa tako postaje i naša svakodnevna misija. Skupljati, proučavati, analizirati, (re)valorizirati i očuvati naslijeđeno kulturno bogatstvo zadaća je svih članova neke zajednice koji žele ostvariti povezanost, ali i osjetiti ponos.

„Memorija uvijek prenosi vrijednost“, rekao je, govoreći o „misiji“ Mirka Jankova, Blaženko Juračić, skladatelj koji je uz Jerka Martinića, našeg uvaženog stručnjaka za glago-

ljaško pjevanje, bio recenzent knjige *O jeziče, spivaj virno!*

U crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije 24. travnja održana je promocija knjige *O jeziče, spivaj virno!* Mirka Jankova. Riječ je o autorovu literarnom prvijencu i monografiji o pučkom crkvenom pjevanju glagoljaških korijena u Klisu. Susret je započet misom za sve pokojne, živuće ali i buduće članove crkvenog zbora kojeg je na orguljama pratio autor knjige. Po svršetku mise, koju je predstavio kliški župnik don Miro Šestan, uslijedilo je predstavljanje knjige. Okupljeni su nakon tridesetak godina imali priliku ponovno čuti stari kliški napjev *O jeziče, spi-*

vaj virno, po kojem knjiga i nosi ime, a koji je sačuvan zahvaljujući tonskom zapisu Ljube Stipišića Delmate iz sredine osamdesetih godina prošlog stoljeća. Radi se o tijelovskom liturgijskom himnu, u prijevodu Bartola Kašića iz 1640. godine, koji po mišljenju autora Jankova predstavlja jedan od najljepših kliških pučkih crkvenih napjeva.

Sadržaj i kompoziciju knjige predstavila je njezina urednica Maja Milošević, muzikologinja i asistentica na Umjetničkoj akademiji u Splitu. Knjiga u svom prvom dijelu obrađuje povijest Klisa otvarajući prostor za analizu napjeva koja će uslijediti. Mag. Milošević istakla je da knjiga ne predstavlja samo etnomuzikološki primjer s vrlo preglednim repertoarom, već svojim pristupom utemeljenim u praksi ima funkciju priručnika. Osim toga, knjiga je opremljena i brojnim fotografijama, što ju naravno čini još pristupačnijom i nestručnoj čitateljskoj publici. Skupu je nazočio i načelnik Jakov Vetma. Načelnik je naglasio da će Općina Klis uvijek podupirati ovakve projekte, te da će se za kulturu morati pronaći sredstava – jer u nju treba ulagati.

Mladi autor pokušao je približiti svoj predani rad i misiju okupljenima:

„Nastojim popularizirati taj dio našeg identiteta. Sačuvat ćemo tako zajedno na vidljiv način dokaz svoje prošlosti, iako je glazba zapravo nematerijalna i na neki način ‘neuhvatljiva.’“

Za kraj, kliški su se pivači okupili pred velikim oltarom svoje crkve i sve prisutne počastili pjesmom, poznatim starim napjevom, zahvalnicom Tebe Boga hvalimo. Iz riječi kojima su se govornici obratili nazočnima bilo je vidljivo što crkva, crkvena tj. župna zajednica, a time i crkvena pjesma znače prisutnima. Dodatno objašnjavanje važnosti i značaja knjige Mirka Jankova za Klis i klišku kulturu, napose onu pučko-crkvenu, bilo bi suvišno

Župski zbor crkve UBDM u Klisu

NOVI ASFALT OD VAROŠA DO DONJE OZRNE

Posljedice izgradnje magistralnog plinovoda sanirane su asfaltiranjem ceste od Donje Ozrne do Klis Varoša. Radovi su izvedeni na ruti u duljini od jednog kilometra nanošenjem novog asfaltnog sloja u dogovoru sa Županijskom upravom za ceste i investitorom, tvrtkom EVN.

DOBIVENA GRAĐEVINSKA DOZVOLA ZA VODOVOD U BROČANCU

Preko 95% stanovništva u Općini Klis opskrbljeno je pitkom vodom. Naselje Vučevica, naselje Bašići u Klisu i dijelovi Broćanca su tako jedina naselja Općine Klis u kojima vodovod nije dovršen. U suradnji sa Vodovodom i kanalizacijom Split Općina Klis je ishodovala građevinsku dozvolu za područje Broćanca te se očekuje pronalazak sredstava i početak građevinskih radova. Pri kraju je parcelacijski elaborat za područje Vučevice, a potom i dobivanje građevinske dozvole, kako bi cijelo područje Općine Klis bilo pokriveno kvalitetnom vodovodnom mrežom.

UREĐEN PROSTOR DOMA ZDRAVKA UVODČA U KLIS – KOSI

Uređen je prostor u Domu Zdravka Uvodča u Klis-Kosi koji je dosad bio neiskorišten i van funkcije. Općina Klis prepoznala je potencijal ovakvog prostora koji bi se mogao ponuditi investitorima na korištenje. Osposobljene su poslovne prostorije veličine oko 400 metara kvadratnih. Ubrzo je interes pokazao mladi poduzetnik Ivan Mrvoš i njegov tim, koji svojim izumom postiže uspjeh i u inozemnom tržištu. Mladi poduzetnik se prijavio na natječaj, a njegov poslovni plan izrade pametnih klupa, koji će zapošljavati oko dvadesetak mladih ljudi, prepoznat je kao profitabilan i koristan projekt. U pripremi je i projekt kojim bi se aplicirala sredstava Europske unije za kompletnu obnovu Doma.

UREĐENJE OKOLIŠA U VRTIĆU SV. ANTE U PRUGOVU

Pored lijepo uređenog prostora samog vrtića u Prugovu, Općina Klis je uložila sredstva i u uređenje kompletnog dječjeg igrališta i okoliša vrtića. Izvođenjem hortikulturnog uređenja zelenih površina stvoreno je ugodnije okruženje za djecu, ali i ostale pripadnike naše zajednice.

PROVIDUROV STAN

Radovi na Providurovom stanu nastavljaju se pod nadzorom Konzervatorskog odjela Split i ulaze u svoju završnu fazu. Podsjećamo, Providurov stan bi trebao poslužiti kao rezidencijalno sjedište župana i mjesto na kojem će se raditi multimedijске prezentacije o našoj povijesti. Radovi dobro napreduju i ulaze u završnu fazu zahvaljujući interesu i zalaganju Ministarstva kulture, koje svake godine izdvaja sredstva, RERE SD i Konzervatorskog odjela Split te njegova pročelnika Radoslava Buzančića.

KVALITETNIJA PROMETNA USLUGA U OPĆINI KLIS

Općina Klis je uložila velike napore kako bi svojim stanovnicima u zagorskom dijelu osigurala kvalitetnije prijevoznike usluge.

U dogovoru s direktorom Prometa naselja Konjsko, Broćanac i Prugovo počevši od 1. lipnja ulaze u 3. prometnu zonu i korisnici usluga stječu pravo korištenja pokazne karte. Planirano je uključivanje i preostalih naselja u Općini Klis u četvrtu prometnu zonu do kraja godine.

Veliki je to pomak u kvaliteti usluga svim korisnicima s tih prostora, a posebno učeničkoj i studentskoj populaciji - istaknuo je načelnik Općine Klis Jakov Vetma, te se posebno zahvalio na razumijevanju u rješavanju ovog problema, direktoru Prometa Željku Krniću i njegovom savjetniku Ivici Toliću.

U LJEKARNU PO LIJEK I SAVJET

Zbog mogućih problema kod primjene bezreceptnih lijekova najvažnije je upitati za savjet ljekarnika jer ćete tako dobiti ispravnu informaciju o djelovanju, pravilnom doziranju, nuspojavama, kontraindikacijama te mogućim interakcijama s drugim lijekovima ili hranom.

Lea Smodlaka

U prosincu prošle godine, otvorena je ljekarnička jedinica i u našem Klisu. Ljekarnička jedinica ogranak je Ljekarne Splitsko-dalmatinske županije i predstavlja još jedan od projekata kojima se nastoji poboljšati kvaliteta življenja. U želji da promoviramo rad ove ustanove i njene usluge porazgovarali smo s Ivanom Radolfijem, mag.pharm. i zaposlenikom ljekarne. On nas je upoznao s njezinim radom i nekim osobnim doživljajima.

Gospodine Radolfi, što nam možete reći nešto više o ljekarničkoj djelatnosti?

Uloga ljekarne bi prije svega bila opskrba stanovništva lijekovima, medicinskim proizvodima, kozmetikom, dječjom hranom, medicinskim, homeopatskim i dijetetskim proizvodima te savjetovanje u vezi propisivanja, odnosno pravilne primjene lijeka. Bitno je naglasiti da lijek nije roba, već on pravu vrijednost dobiva tek uz stručno savjetovanje. Pravilna primjena lijeka važna je zbog same djelotvornosti lijeka te zbog sigurnosti za pacijenta. Zato je

Voditelj kliške Ljekarne Ivan Radolfi, mag. pharm.

izuzetno važno imati ispravan i stručan pristup pacijentima.

Dok smo razgovarali primili ste više pacijenata i izdali lijekove. Usput ste s njima popričali, dali im savjete. Možete li nam reći nešto o svom pristupu pacijentima?

Uvijek mi je na prvom mjestu sigurnost pacijenata. Pokušavam dati savjete i osobne preporuke kako bih pomogao zaštititi i ispravnom liječenju naših klijenata. Primjerice, jako je važno uzimati lijek kako preporučili liječnik i/ili ljekarnik, a korisno je i pročitati uputu uz lijek. O svim neželjenim učincima koji se mogu pojaviti treba obavijestiti liječnika ili ljekarnika. S obzirom da samoliječenje poprima sve veće razmjere važno je savjetovati se s ljekarnikom i o bezreceptnim lijekovima. Zbog mogućih problema kod primjene bezreceptnih lijekova najvažnije je upitati za savjet ljekarnika jer ćete tako dobiti ispravnu informaciju o djelovanju, pravilnom doziranju, nuspojavama, kontraindikacijama te mogućim interakcijama s drugim lijekovima ili hranom.

Koliko su ljudi poznati s tim da je ljekarna otvorena ponovno u Klisu?

Kao što znate, prethodno su ovdje bile privatne ljekarne, ali su se zatvorile. Postoji dobar dio ljudi još koji nije upoznat s otvorenjem ljekarne, pa po svoje lijekove i savjete

i dalje odlaze u Solin ili Split. Tako da je i ovo prilika da se to promovira i predstavi. Potrebno je spomenuti i gospodina Antu Mihanovića, ravnatelja Ljekarne Splitsko-dalmatinske županije, koji je uvelike pomogao otvaranje ove ljekarničke jedinice, kako u Klisu, tako i u mnogim drugim manjim mjestima u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Gdje se sve mogu dobiti informacije o radu ljekarne?

Informacije o radu ljekarne možete dobiti na internetskoj stranici ljekarne www.ljekarnasdz.hr Ipak, najlakše se voditi time da je radno vrijeme ljekarne usklađeno s radom liječnika Ante Radoša.

Koje su pozitivne, a koje negativne strane samostalnog vođenja ovakvog posla?

Samostalan rad je pun prednosti. Prije svega, vrednovanje rada ljekarne je bolje i lakše. Neke negativne strane za sada nisam uočio.

I za kraj, možete li nam navesti neke prednosti rada u ljekarni koja se nalazi u manjoj sredini?

Ljekarna u manjoj sredini daje više prostora za razgovor i savjetovanje pacijenata. Ako pružiš kvalitetnu uslugu, pacijent će to prepoznati i vratiti se. Stvara se jedan prisniji odnos i moguće je bolje pratiti zdravstveno stanje korisnika tijekom nekog duljeg perioda, te u skladu s tim i pružiti bolju uslugu.

KVALITETNIJA USLUGA ODVOZA SMEĆA U OPĆINI KLIS

Općina Klis, u suradnji sa splitskom Čistoćom povećala će broj kontejnera na području cijele općine. Prvi dio od oko 20 kontejnera je raspoređen na području naše zagore u Bročancu, Dugobabama, Koruščima, Vučevici, Brštanovu i Niskome. Nakon toga slijedi Klis, a do kraja godine povećat će se broj zelenih otoka čime će se osigurati jednostavnije razvrstavanje otpada te odvoz istog. Sve ove radnje u skladu su s Planom gospodarenja otpadom koje je Općinsko vijeće usvojilo 2014. godine. Još jednom zahvaljujemo čelnim ljudima Čistoće na kooperativnosti i suradnji.

ODANA POČAST ZDRAVKU UVODIĆU

U subotu, 4. lipnja načelnik Općine Klis, Jakov Vetma pridružio se obitelji i prijateljima poginulog hrvatskog branitelja Zdravka Uvodića te odao počast na mjestu pogibije paljenjem svijeća i polaganjem cvijeća. Prošlo je 24 godine od tragične smrti branitelja koji je položio život na oltar domovine 1992., na Svilaji. Osim kao hrabrog borca, prisjećamo ga se i kao dugogodišnjeg predsjednika Mjesne zajednice Klis i KGD Mosor.

IZGRADNJA BIKIKLISTIČKIH ODMORIŠTA

Općina Klis partner je projekta Splitsko-dalmatinske županije kojim će se osigurati izgradnja deset biciklističkih odmorišta na njenom području. Nositelj projekta je Splitsko-dalmatinska županija, a javni poziv raspisalo je Ministarstvo turizma. Na području Općine Klis bit će izgrađena dva odmorišta, u Konjskom i Brštanovu. Radi se o projektu vrijednom 1.200. 000 kuna, od čega 800 000 kuna osigurava Ministarstvo turizma, a ostatak Županija.

MINISTAR KULTURE ZLATKO HASANBEGOVIĆ U POSJETU KLISU

Ministar kulture Zlatko Hasanbegović s najbližim suradnicima je boravio u radnom posjetu Klisu. Načelnik Općine Klis, Jakov Vetma izvijestio je ministra o problemima koji usporavaju niz projekata vezanih za obnovu i revitalizaciju tvrđave Klis, ovog vrlo vrijednog spomenika kulture.

AMBULANTE PRESELILE U NOVOUREĐENE PROSTORE U PRIZEMLJE DOMA KULTURE U KLISU

Zdravstvena ustanova Općine Klis premještena je u obnovljene prostorije Doma kulture Jozo Buliga. U prizemlju Doma nalazi se specijalistička ordinacija obiteljske medicine dr. Ante Radoša te stomatološka ordinacija dr. Miroslava Franjića. Prostorije su obnovljene sredstvima Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije. Radi se o projektu vrijednom 450 000 kuna koji je unatoč birokratskim preprekama dočekaio svoju realizaciju. Svečanom činu otvorenja nazočili su načelnik Jakov Vetma, predsjednik Općinskog vijeća Josip Didović, zamjenik ravnatelja Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije Marko Rađa te drugi uzvanici.

GASTROKUTAK - VEZA IZMEĐU KLISA I POLJICA

Marija Radić pokazuje našoj novinarki kako se priprema soparnik

SOPARNIK - od jela siromašnih do delicije na vjenčanjima

Povezanost Poljica i Klisa seže daleko u povijest. Ta dva mjesta uvijek su se nekako prožimala i pomagala, ponajprije zbog svojih zajedničkih nastojanja da se zaustavi napredak turskog neprijatelja. Utjecaj je dolazio i s nekih puno

manje ozbiljnih obzora, onih gastronomskih. Ovom prilikom smo tako odlučili za našu gastronomsku rubriku, porazgovarati sa gospođom Marijom Radić, koja se u Klis iz Tugara doselila prije čak 54 godine. Ona nam je odala tajne pravog soparnika i dala detaljnje upute za njegovu pripremu.

Tijesto:

Na 1 kilogram brašna stavi se soli, ni previše ni premalo i vode koliko popije. Smjesa mora biti podatana, dugo se mijesi. Bilo bi dobro da smjesa odstoji pola sta prije dva miješenja. Tijesto se podili na dva dila i lazanjurom razvalja na miru sinije.

Blitva:

1 kilogram blitve bez korijena sitno narezati, na trakice. Sitno narizat i kapulu(malo veću) i 1 malu vezicu petrisimula, isto tako. Kad se blitva iskriža mora bit suva. Stavi se malo soli, puno manje nego u tijesto. Još stavimo maslinovo ulje. Sve dobro izmishamo i rasporedimo po tijestu koje smo položili na siniju. Namotamo na lazanjur drugi sloj tijesta i stavimo odgori. Onda zavravimo prstima rubove. Stavljamo na komin lagano. Najšrije ga prekrijemo lugom a zatim sitnom žeravom. Triba jako pazit. Soparnik je gotov za 20 minuta. Ima tu još puno tajni koje je teško opisati, jer se najbolje uči gledajući cijeli proces.

ONAKO IZ SRCA

KLIS SV. DUJI S LJUBAVLJU

SUDAMJA (*Su* = sveti i *damja* = Dujam) naziv je višestoljetnoga tradicionalnoga blagdana sv. Dujma u narodu znanoga kao fešta sv. Duje, koja se tradicionalno održava svakog 7. svibnja u Splitu. Svetac je pogubljen 10.4.304. u Saloni, ali se za svetkovinu odabrao datum 7.5. kako se ne bi slavio u korizmi (zbog pomičnosti Uskrsa). Tom manifestacijom obilježava se ujedno i Dan grada Splita. Sama Sudamja uključuje i svečano obilježavanje uoči i nakon samoga 7. svibnja, prigodnim kulturnim priredbama i događajima, a uz proslavu je, od davnina, usko povezan i sajam raznolike robe koja se nudi građanima i posjetiteljima.

Riječ je o jednoj od najstarijih pučkih fešti u svijetu, a o tome svjedoči i Statut grada Splita iz 1312. godine u kojemu se navodi obveza svetkovanja na dan sv. Dujma. Iako ne postoji statut kojim se Klišani obvezuju hodočastiti u Split i sudjelovati u procesiji, oni to uvijek s posebnom radošću čine. Tako su predstavnici Klisa i ove godine ponosno sudjelovali u procesiji i svetoj misi na splitskoj Rivi.

Anita Plazibat

Na fotografiji Paško Glavina nosi barjak HPD-a Petar Kružić Klis iz 1939. god.

Jeste li znali...?

KRATKA POVIJEST GOLFA U HRVATSKOJ

Prije drugog svjetskog rata golf se u Hrvatskoj igrao na tri lokacije, na otoku Veli Brijun, u Zagrebu i u Ičićima između Opatije i Lovrana. Na žalost od kraja 1930-ih do početka 1990-ih godina golf je kod nas potpuno zamro. Na početku 1990-ih godina grupa entuzijasta pokreće ponovo golf Hrvatskoj.

Mora se napomenuti da postoji samo jedan, još ne provjeren, podatak o igranju golfa pored Splita. Naime, postoji fotografija snimljena 1920. godine na kojoj se vide trojica ljudi koji igraju golf, a u pozadini se vidi tvrđava Klis, pa se pretpostavlja da je to moglo biti negdje oko izvora rijeke Jadro. Do sada nisu pronađeni nikakvi pisani tragovi pa se još ne može govoriti o organiziranom igranju golfa.

HAJDUK KLIS

HOTEL

I

RESTORAN

Vl. Ante Bralić-Labinčić

Trg Grlo 2, 21231 Klis

OIB: 11738863730

Tel.: 021/240 351

Mob.: 095/712 87 87

www.hotel-restoran-hajduk-klis.com

E-mail: labincic.hajduk.klis@gmail.com

DISKONTI

TONI

AKCIJA

Sokovi od 1 litre:

**MARASKA, MARELICA,
JABUKA i NARANČA**

CIJENA 4,99 kuna

FAKS 1,4 kg - CIJENA 29,90 kuna

VEGETA 200 g + 50 g GRATIS

CIJENA - 9,99 kuna

ŠEĆER 1/1

CIJENA 4,69 kuna